

ger dertil, da alle disse Gentagelser er overflødige. Jeg skal dog sige, at naar Ministeren tror, at de Ejendomsspekulanter, jeg talte saa meget om, nu har faaet nok, har jeg den modsatte Opfattelse: at det netop er det, de ikke har. De melder sig igen. De allerfleste af dem, der har med Arbejdet i Udstykningsforeningerne at gøre, vil have erfaret, at man nu, da der er Udsigt til, at der atter skal begyndes paa Udstykningen, i de allerfleste Udstykningsforeninger har Tilbud netop fra de Ejendomsspekulanter, jeg omtalte, og som er om sig for at faa endnu mere og for at benytte ogsaa denne Jordlovgivning til deres Fordel.

Den højtærede Minister søgte at gøre det forstaaeligt, hvilken Ulykke, hvilket Ragnarok en saadan Adgang til Ekspropriation vilde medføre for det danske Landbrug. Jeg tror nok, det var omtrent det samme, den højtærede Landbrugsminister sagde forleden. Jeg beklager, at jeg skal høre det i det mindste et Par Gange endnu, inden jeg er i Stand til at forstaa, at der kan ske saa store Ulykker derved. (Afbrydelse af *Ministeren*). Saa kan det maaske ogsaa nok komme. Jeg skal ikke gaa videre ind paa Diskussionen om Ekspropriation — der er sagt saa meget derom, at det maaske kan være tilstrækkeligt —, men jeg vil dog til allersidst sige, at det forekommer mig, at der er lidt af en Halvhed i Venstres Stilling netop til denne Sag, idet man det ene Øjeblik siger, at en Ekspropriationsbestemmelse vil virke ødeleggende, og det næste Øjeblik, at for Tiden er der ingen Trang til en Ekspropriationsbestemmelse, men naar der en Gang bliver større Trang dertil, kan vi maaske endda tales ved. Derfor tror jeg, at den højtærede Minister ikke skal udmale alt for sort, hvordan det vil stille sig, for saa bliver Kamelen saa meget vanskeligere at sluge, naar Venstre, og muligvis den nuværende Landbrugsminister, skal til at fremsætte Lovforslag om Ekspropriation.

Det glædede mig at høre, at vi kan vente, at det radikale Venstre vil gaa med til Arbejdet paa en Lovgivning om Støtte ved Driftsaaen ikke alene til de enkelte Husmænd, der her er Tale om, men til de danske Husmænd i al Almindelighed. Det er i Virkeligheden en Nødvendighed. De smaa Landbrug, navnlig de nyoprettede, har hele Tiden lidt under Mangel paa Driftskapital, den Støtte, der skulde til, for at de kunde komme i Gang. Jeg tror ikke, det vil være nogen daarlig Forretning for Samfundet at yde denne Haandsrækning

og derved gøre de nye Brug mere rentable og ydedygtige saa hurtigt som muligt. Den højtærede Landbrugsminister taler ganske vist — jeg har nu ikke noteret det op, men jeg tror nok, han udtrykte sig saaledes — om det ubeldige i, at Folk vænnes til at skulle støttes af Staten i Stedet for at lære at staa paa egne Ben. Jeg vilde gerne, at den højtærede Minister og hans Parti ogsaa skulde se denne Sag fra en lidt anden Side, ogsaa skulde stille sig selv det Spørgsmaal nu og da, om de i Grunden er tjente med den Udvikling, som navnlig i de sidste 100 Aar har fundet Sted i vort Land, en Udvikling i Retning af, at Befolkningstilvæksten for det første gaar til Byerne paa Landets Bekostning og for det andet først og fremmest forøger Antallet af besiddelsesløse. Det, som det her i Virkeligheden drejer sig om, er slet ikke, om Folk skal staa paa egne Ben, eller om Samfundet skal støtte dem til at komme i selvstændige Stillinger og komme ind til et Arbejde, som de kan være tjente med, men det drejer sig om, hvorvidt vi kan være tjente med en Samfundsudvikling, der Aar for Aar skaber nye Tusinder af besiddelsesløse og af arbejdsløse, eller om vi skal tænke paa at slaa ind paa en Lovgivning, en Landbolovgivning og en Lovgivning i det hele, der raader Bod herpaa og skaber Hjem, Arbejde og Arbejdsmuligheder for de flest mulige.

Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger, saa meget mere som der jo ikke er stort Haab om at omvende den højtærede Minister eller hans Parti og derfor heller ikke stort Haab om at opnaa Forbedringer i det Lovforslag, vi her behandler.

Holdgaard: Jeg skal ikke uddybe Ekspropriationsproblemet yderligere, men kun sige til den højtærede Landbrugsminister, at han har jo for saa vidt Ret i, at et Landbrug, stort eller lille, er en organisk Helhed — det var der ogsaa taget Hensyn til i det Lovforslag, som vi forelagde, det vil den højtærede Landbrugsminister vide —, men jeg vil dog tilføje, at dette organiske Hele jo saa brydes, hver Gang en Landmand sælger fra sin Jord, og det sker dog adskillige Gange. Det, vi vilde opnaa, var, at man kunde erhverve Jorden til rimelige Priser, thi det er jo meget let at sige, som den højtærede Landbrugsminister gør, at der er ikke Prisstigning paa Jorden for Tiden; men alle, der arbejder med Oprettelse af Husmandsbrug, ved, at naar Staten giver Millioner Kroner ud til Oprettelse af Hus-